

Eettisen ilmoituskanavan käyttöönotto ja ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöt

Part / Asianosainen

Ärende / Asia

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta 20.12.2022/1171 on astunut voimaan 1.1.2023. Kysymys on EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (2019/1937), eli ns. whistleblower-direktiivin täytäntöönpanosta. Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti. Hyvinvointialueet kuuluvat direktiivin ja lain soveltamisalaan. Ilmoittajansuojelu kieltää vastatoimet ilmoittajaa kohtaan. Työnantaja ei voi esimerkiksi heikentää ilmoittajan palvelussuhteen ehtoja, päättää ilmoittajan palvelussuhdetta tai lomauttaa ilmoittajaa *ilmoituksen johdosta*.

Ilmoittajan suojelulle on kolme yleistä edellytystä:

- Ilmoittajalla on ilmoittamishetkellä perusteltu syy uskoa, että rikkomista koskeva tieto pitää paikkansa.
- Rikkomista koskeva tieto kuuluu ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan.
- Ilmoittaja ilmoittaa työnsä yhteydessä havaitusta väärinkäytöksestä.

Ilmoituksia voidaan tehdä Euroopan unionin tai kansallisen oikeuden rikkomisista, jotka

- ovat rangaistavia
- voivat johtaa seuraamusmaksuun tai
- voivat vakavasti vaarantaa yleisen edun toteutumista.

Ilmoituksia voidaan tehdä seuraavilla aloilla havaituista väärinkäytöksistä:

- julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja
- finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat
- rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen
- tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus
- liikenneturvallisuus
- ympäristönsuojelu
- säteily- ja ydinturvallisuus
- elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 168 artiklassa tarkoitettu kansanterveys
- kuluttajansuoja
- yksityisyyden ja henkilötietojen suoja

- verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Lisäksi ilmoituksia voidaan tehdä

- Euroopan unionin varainhoitoa tai menojen toteuttamista tai unionin tulojen tai varojen keräämistä koskevien sääntöjen rikkomisesta
- avustusten tai valtiontukien myöntämistä, käyttämistä tai takaisinperintää koskevien sääntöjen rikkomisesta
- kilpailusääntöjen rikkomisesta
- yritysten ja yhteisöjen verosääntöjen rikkomisesta tai järjestelyistä veroetujen saamiseksi
- kuluttajan suojaamiseksi säädetyn lainsäädännön rikkomisesta.

Ilmoittajansuojelulain mukainen suoja annetaan ilmoittajalle, joka ilmoittaa työnsä yhteydessä havaitusta väärinkäytöksestä.

Ilmoittaja voi olla

- työ- tai virkasuhteessa
- itsenäinen ammatinharjoittaja
- osakkeenomistaja
- yhteisön tai säätiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai toimitusjohtaja
- vapaaehtoistyöntekijä
- harjoittelija.

Ilmoittaja voi myös tehdä ilmoituksen työtä edeltäneiden neuvottelujen tai jo päättyneen työnsä aikana tapahtuneesta rikkomisesta. Ilmoituksen voi tehdä, vaikka neuvottelut eivät olisi johtaneet työn alkamiseen.

Lisäksi suoja annetaan henkilölle, joka avustaa ilmoittajaa ilmoittamismenettelyssä tai on yhteydessä ilmoittajaan ja on myös vaarassa työnsä tai asemansa vuoksi joutua vastatoimien kohteeksi ilmoituksen johdosta. Tällainen henkilö voi olla esimerkiksi työpaikan luottamusmies, luottamusvaltuutettu, työsuojeluvaltuutettu, muu henkilöstön edustaja tai ilmoittajan sopimuskumppani, työtoveri tai sukulainen.

Laissa säädetään, että ilmoittaja, joka ilmoituksessa tahallaan ilmoittaa tai julkistaa väärää tietoa, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ilmoittajan suojelusta annetun lain rikkomisesta sakkoon.

Tahallisesti väärää tietoa ilmoittaneen tai julkistaneen ilmoittajan on lain mukaan korvattava ilmoituksen kohteelle siten aiheuttamansa taloudellinen vahinko.

Tahallisesti väärin jätetyt ilmoitukset johtavat aina kurinpitomenettelyyn ja tapauskohtaisen harkinnan mukaan tarvittaessa rikosilmoitukseen poliisille.

BESLUT / PÄÄTÖS

Hallintopäätös

Ärendenummer / Asianumero

203/00.01.01/2023

Beslutsdatum / Päättöpäivämäärä

09.03.2023

§ 10/2023

Ilmoittajan suojelun edellytyksenä on, että ilmoitus organisaation toiminnassa havaitusta rikkomisesta tehdään ensisijaisesti kyseisen organisaation sisäiseen ilmoituskanavaan.

Sisäisen ilmoituskanavan käyttöönottoa on valmistellut työryhmä, ja kanavan toimittaa Granite oy (erillinen hallintojohtajan hankintapäätös).

Sisäisen ilmoituskanavan perustaneen organisaation on nimettävä ilmoituksen käsittelystä vastaava henkilö tai henkilöt, joiden on voitava hoitaa tehtävänsä puolueettomasti ja riippumattomasti. Työryhmä ehdottaa, että ilmoituksia käsittelee kolmen henkilön tiimi, johon kuuluvat juristi Christine Nyholm, tietosuojapäällikkö Tuija Viitala ja sisäinen tarkastaja Paula Granbacka. Lisäksi nimetään käsittelyn tueksi asiantuntijoita eri toimialoita. Tässä vaiheessa työryhmä ehdottaa, että asiantuntijoiksi nimetään talouspäällikkö Erica Backholm, hankintajohtaja Niklas Teir ja HR-suunnittelija Camilla Ehrs. Asiantuntijoita voidaan tarvittaessa nimetä lisää. Ilmoituksia saavat käsitellä vain nimetyt henkilöt. Työryhmän tulee noudattaa työssään salassapitoa.

Laki edellyttää, että sisäinen ilmoituskanava on otettava käyttöön kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Lain mukaan on ilmoittajalle toimitettava vastaanottoilmoitus seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ja ilmoituksen käsittelystä vastaavan henkilön on annettava ilmoittajalle kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottoilmoituksen toimittamisesta tieto siitä, mitä toimenpiteitä ilmoituksen perusteella toteutetaan.

Asiaa valmistellut työryhmä ehdottaa, että eettinen ilmoituskanava otetaan käyttöön hyvinvointialueella viimeistään 1.4. 2023. Alkuvaiheessa kanava otetaan käyttöön organisaation intrasivuilla, ja työryhmä seuraa käyttöönottoa ja tekee tarvittaessa muutoksia ilmoitusten käsittelyprosessiin. Laissa olevien seuraamusten johdosta työryhmä ehdottaa, että ilmoitus tulee jättää kanavaan omalla nimellä ja yhteystiedoilla. Ilmoituksia voi jättää vain kirjallisesti.

Oikeuskanslerin virasto toimii keskitettynä ulkoisena ilmoituskanavana. Ilmoituksen voi jättää sinne, mikäli:

- ym. Ilmoittajansuojelin kolme yleistä edellytystä täyttyvät
- ilmoittajalla ei ole mahdollisuutta tehdä ilmoitusta sisäiseen ilmoituskanavaan
- ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että sisäisen ilmoituksen perusteella toimenpiteisiin ei ole ryhdytty määräajassa tai sen perusteella rikkomiseen ei voida puuttua tehokkaasti tai
- ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa olevansa vaarassa joutua vastatoimien kohteeksi ilmoituksen johdosta.

Oikeuskanslerinvirasto siirtää ilmoituksen toimivaltaiselle viranomaiselle, eikä itse tutki ilmoituksia.

Motivering / Perustelut

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta on hyvinvointialueita velvoittavaa lainsäädäntöä.

BESLUT / PÄÄTÖS

Hallintopäätös

Ärendenummer / Asianumero

203/00.01.01/2023

Beslutsdatum / Päättöpäivämäärä

09.03.2023

§ 10/2023

Yleishallinto
Hallintojohtaja

Beslut / Päätös

Eettinen ilmoituskanava otetaan käyttöön hyvinvointialueella viimeistään 1.4. 2023, alkuvaiheessa kanava on saatavilla organisaation intrasivuilla. Ilmoitukset tulee jättää kanavaan omalla nimellä ja yhteystiedoilla, ja ilmoituksia voi jättää vain kirjallisesti.

Ilmoitusten käsittelijöiksi nimetään juristi Christine Nyholm, tietosuojapäällikkö Tuija Viitala ja sisäinen tarkastaja Paula Granbacka. Asiantuntijat käsittelyn tueksi ovat talouspäällikkö Erica Backholm, hankintajohtaja Niklas Teir ja HR-suunnittelija Camilla Ehrs.

Underskrift / Allekirjoitus

Jakobsson-Pada Linda
Hallintojohtaja

Beslutet har undertecknats med elektronisk signatur. Underskriftens autentisering kan påvisas i välfärdsområdets ärendehanteringssystem.

Päätös on allekirjoitettu sähköisellä allekirjoituksella. Allekirjoituksen todentaminen voidaan osoittaa hyvinvointialueen asiantuntijajärjestelmässä.

Bilagor / Liitteet

Anvisning för begäran om omprövning (tjänsteinnehavarbeslut)

Tilläggsuppgifter ges av / Lisätietoja antaa

Paula Granbacka, telefonnummer / puhelinnumero: 040 646 3703,
etunimi.sukunimi@ovph.fi

Beslutet hålls tillgängligt / Päätös pidetään nähtävänä

Julkaisua hyvinvointialueen verkkosivuilla ei vaadita.

Hyvinvointialueen verkkosivuilla: www.pohjanmaanhyvinvointi.fi

Laga kraft- från och med / Lainvoimaisuus alkaen :

Delgivning / Tiedoksianto

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla / kirjeellä.

Distribution / Jakelu

Ehrs Camilla
Nyholm Christine
Backholm Erica
Kaukoranta Heikki
Teir Niklas
Granbacka Paula
Viitala Tuija

Pohjanmaan hyvinvointialue
Hietalahdenkatu 2–4 65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi